3° Πανελλήνιο Συνέδριο
Ιατρικής Φυσικής

27° Διαπανεπιστημιακό Συνέδριο
Ακτινολογίας

Πολυεστιακές μεταστάσεις του κρανίου ως σπάνια εκδήλωση εξωηπατικήςδιασποράς ηπατοκυτταρικούκαρκινώματος: απεικονιστικά χαρακτηριστικά και διαγνωστικές προκλήσεις

Ουρανός Β. Κομινάτου Κ. Χάψα Ε. Υφαντής Ν. Γρηγοροπουλος Π. Εμμανουηλ Μ .Σκούρας Ι.

Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφησιάς Γ.Ο.Ν.Κ.

30, 31 ΟΚΤ + 1 ΝΟΕ
2 0 2 6

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
- ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ, ΛΑΡΙΣΑ

Οργάνωση

ΕΦΙΕ
Ένωση Φυσικών Ιατρικής Ελλάδος

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑΣ

Εισαγωγή

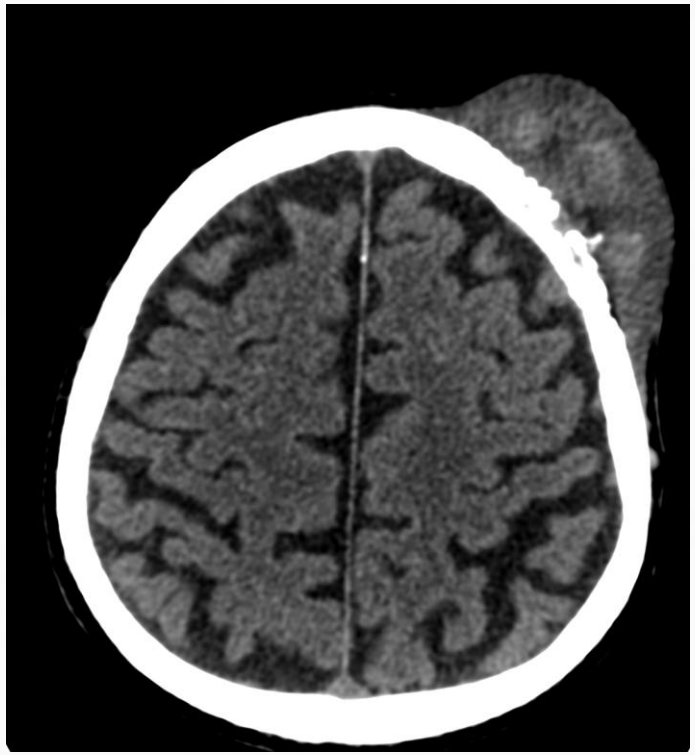
Το ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα (ΗΚΚ) αποτελεί το συχνότερο πρωτοπαθές κακόηθες νεόπλασμα του ήπατος. Οι συχνότερες θέσεις εξωηπατικής μετάστασης του ηπατοκυτταρικού καρκινώματος (ΗΚΚ) είναι οι πνεύμονες, οι κοιλιακοί λεμφαδένες και τα οστά. ενώ η προσβολή του κρανίου είναι ιδιαίτερα σπάνια και σε σειρά αναδρομικών μελετών στη βιβλιογραφία έχει καταγραφεί σε ποσοστό < 2%. Οι κρανιακές μεταστάσεις του ΗΚΚ περιγράφονται συχνά ως υπεραγγειούμενες οστεολυτικές μάζες. Η ταυτόχρονη συμμετοχή του θόλου, της βάσης του κρανίου και του οφθαλμικού κόγχου αποτελεί εξαιρετικά ασυνήθη μορφή μεταστατικής διασποράς.

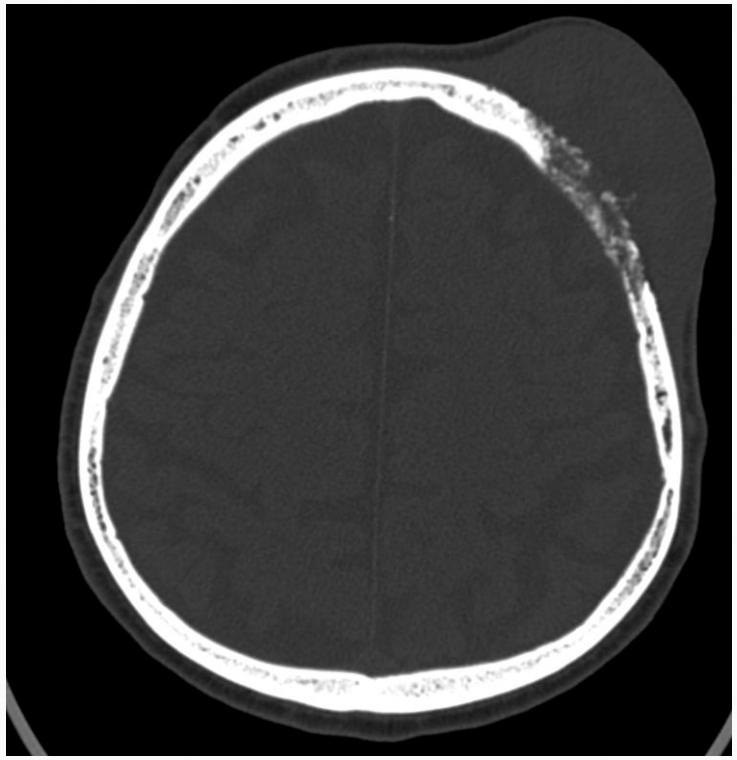
Μέθοδοι & Υλικά

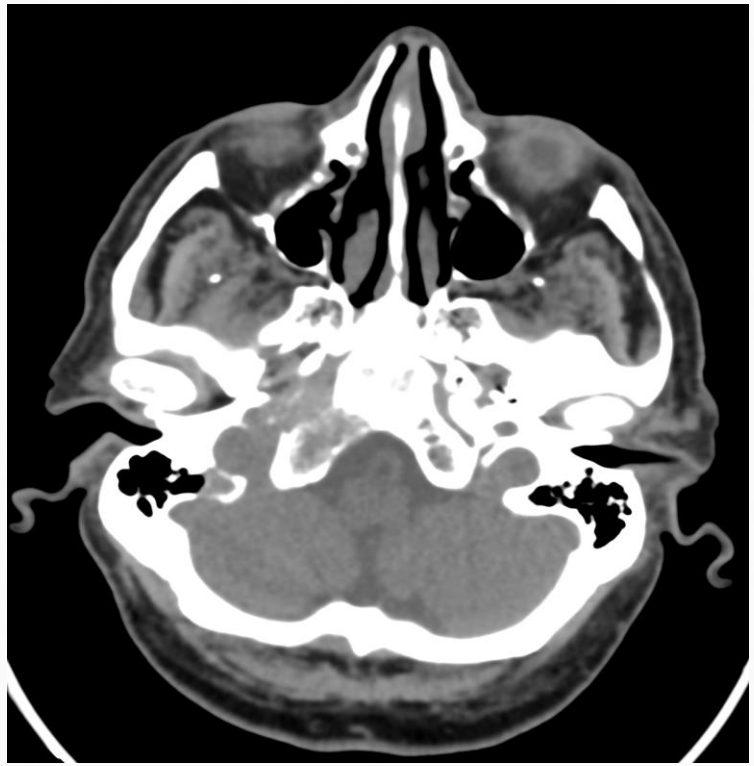
Παρουσιάζεται περιστατικό άνδρα 68 ετών με γνωστό ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα, ο οποίος προσήλθε στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών λόγω αστάθειας βάδισης διάρκειας τριών ημερών. Κατά την αρχική εκτίμηση διαπιστώθηκε σοβαρή νεφρική δυσλειτουργία, με τιμή κρεατινίνης 3,5 mg/dL. Για τον λόγο αυτό διενεργήθηκε επείγουσα αξονική τομογραφία εγκεφάλου χωρίς ενδοφλέβια χορήγηση σκιαγραφικού.
Η αξονική αξιολογήθηκε ως προς τον αριθμό και την εντόπιση των οστικών βλαβών, την έκταση της οστικής καταστροφής και την επέκταση των αλλοιώσεων προς τα παρακείμενα μαλακά μόρια, τον αριστερό οφθαλμικό κόγχο και τους ενδοκρανιακούς χώρους. Ελέγχθηκε επίσης η παρουσία οξείας ενδοκρανιακής αιμορραγίας ή ισχαιμικής βλάβης. Η διάγνωση τεκμηριώθηκε με ιστολογική εξέταση και ανοσοϊστοχημικό έλεγχο.

Αποτελέσματα

Η αξονική τομογραφία ανέδειξε τρεις εκτεταμένες οστεολυτικές βλάβες του κρανίου με εξωοστική ανάπτυξη μαλακών μορίων. Η μεγαλύτερη εντοπιζόταν στη μετωπιαία χώρα με διήθηση της διπλόης και περιορισμένη ενδοκρανιακή επέκταση χωρίς σαφή διήθηση του εγκεφαλικού παρεγχύματος. Δεύτερη βλάβη αφορούσε τη μετωποκροταφική χώρα με διήθηση της οροφής και του έξω τοιχώματος του αριστερού οφθαλμικού κόγχου, ενδοκογχική επέκταση, πρόπτωση του οφθαλμικού βολβού και μικρή επέκταση στον μέσο κρανιακό βόθρο.

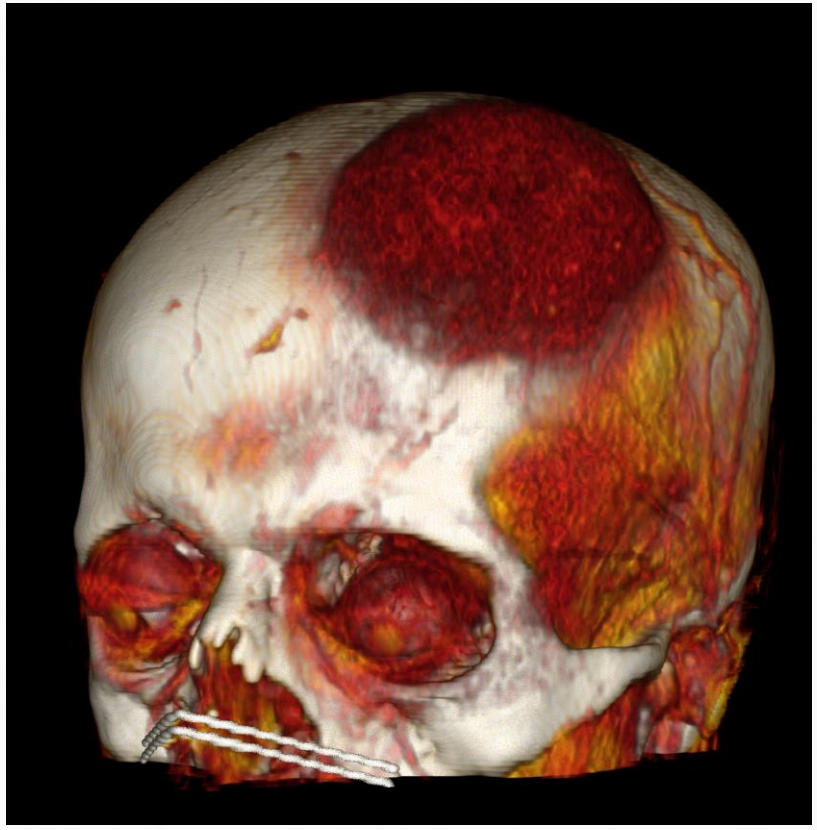

Αποτελέσματα

Τρίτη οστεολυτική εστία εντοπιζόταν στην κορυφή του δεξιού λιθοειδούς οστού με επέκταση στη βάση του κρανίου. Δεν αναδείχθηκε ενδοεγκεφαλική αιμορραγία ή οξεία ισχαιμική βλάβη. Η ιστολογική εξέταση επιβεβαίωσε μεταστατικό ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα με θετική ανοσοϊστοχημική έκφραση του Glypican-3.

Συμπεράσματα

Οι κρανιακές μεταστάσεις του ηπατοκυτταρικού καρκινώματος αποτελούν εξαιρετικά σπάνια μορφή εξωηπατικής διασποράς. Η αξονική τομογραφία μπορεί να αναδείξει με ακρίβεια την οστική καταστροφή, την ενδοκογχική και την ενδοκρανιακή επέκταση των βλαβών, ακόμη και όταν η χρήση ενδοφλέβιου σκιαγραφικού ή η άμεση μαγνητική τομογραφία δεν είναι εφικτές. Η αναγνώριση του χαρακτηριστικού απεικονιστικού προτύπου, σε συνδυασμό με την ιστολογική επιβεβαίωση, είναι καθοριστική για την έγκαιρη διάγνωση και τον θεραπευτικό σχεδιασμό.

Βιβλιογραφία

1. Katyal S, Oliver JH 3rd, Peterson MS, Ferris JV, Carr BS, Baron RL. Extrahepatic metastases of hepatocellular carcinoma. Radiology. 2000;216(3):698-703. doi:10.1148/radiology.216.3.r00se24698.
2. Kim K, Lee J, Seong J. Skull Base Metastasis from Hepatocellular Carcinoma: Clinical Presentation and Efficacy of Radiotherapy. J Hepatocell Carcinoma. 2022;9:357-366. doi:10.2147/JHC.S361045.
3. Murakami R, Korogi Y, Sakamoto Y, et al. Skull metastasis from hepatocellular carcinoma: CT, MR and angiographic findings. Acta Radiol. 1995;36(6):597-602. PubMed.
4. Jumean S, Elemian S, Shaaban HS, Guron G. Skull Metastasis With Orbital Invasion as a Primary Manifestation of Hepatocellular Carcinoma. Cureus. 2024;16(2):e55091. doi:10.7759/cureus.55091.
5. Kakar S, Gown AM, Goodman ZD, Ferrell LD. Best practices in diagnostic immunohistochemistry: hepatocellular carcinoma versus metastatic neoplasms. Arch Pathol Lab Med. 2007;131(11):1648-1654. doi:10.5858/2007-131-1648-BPIDIH.